

BISKUPSKÉ GYMNÁZIUM VARNSDORF
STRUČNÝ PRŮVODCE K ZADÁVÁNÍ SAMOSTATNÝCH PRACÍ ŽÁKŮM
(NÁVRH PŘEDMĚTOVÉ KOMISE ČESKÝ JAZYK, PROJEDNÁNO S PK IVT, SCHVÁLENO VEDENÍM ŠKOLY)

1. POJMENOVÁNÍ A DRUH ZADÁVANÉ PRÁCE

a) PÍSEMNÁ PRÁCE

- nejobecnější forma zadané práce, jejímž cílem je, aby žák písemnou formou zpracoval zadané úkoly/otázky/cvičení, nebo pojednal o zadaném tématu formou slohového útvaru popis/výklad/vypravování/výpisky a aby si tak upevnil, ujasnil a osvojil požadované dovednosti a znalosti – **požadavky na obsah a rozsah práce by měly odpovídat učivu a dovednostem daného ročníku (a to nejen v daném předmětu, ale především v českém jazyce a IVT)**
- pisatel vychází především z vlastních vědomostí a zkušeností, případně z poznámek výkladu z hodin
- v tomto druhu práce není vhodné pracovat se vkládáním obrázků z internetu (důvod: správná citace zdroje) – je však možné vkládat vlastní fotografie nebo kreslit
- pokud se pracuje s učebnicí nebo internetem, uvádí se zdroj na konci práce (ve tvaru, jaký požaduje norma)
- práce by měla mít samostatnou titulní stranu s následujícími údaji (škola, téma práce – nadpis, písemná práce z ..., jméno, třída, datum)
- na jednotlivých stranách práce je doporučeno u prací odevzdávaných v tištěné nebo elektronické podobě v záhlaví znovu uvést název a v zápatí jméno žáka, třídu a datum
- **vhodné od 2. pololetí primy pro všechny ročníky**

b) SAMOSTATNÁ PRÁCE - POLOLETNÍ PRÁCE

- náročnější forma práce, obvykle zpracovávající jedno téma ve větším rozsahu, než bylo probíráno ve škole, která předpokládá práci s externími zdroji, které však už žák musí umět správně citovat
- slohovou formou bývá výklad, rozbor, referát, recenze, výtah, úvaha, esej apod. - **požadavky, obsah a rozsah práce by měly odpovídat učivu a dovednostem daného ročníku (a to nejen v daném předmětu, ale především v českém jazyce a IVT)**
- pisatel vychází z informací získaných ve škole a samostatně pracuje s dostupnými zdroji – **doporučujeme trvat na tom, aby alespoň jeden zdroj byl odborná literatura – tištěná, nikoli internet**
- žák musí být řádně poučen, že celý převzatý text je citace (dává se do uvozovek) a je třeba k němu uvádět zdroj způsobem, jaký požaduje norma
- citované pasáže označí žák na konci **horním indexem¹** – a pod příslušným číslem uvede zdroj (žáci nižšího stupně na konci práce, od kvinty v poznámkách pod čarou)
- u vložených obrázků uvádět zdroj pod obrázek
- práce by měla mít samostatnou titulní stranu s následujícími údaji (škola, téma práce – nadpis, písemná práce z ..., jméno, třída, datum)
- na jednotlivých stranách práce je doporučeno u prací odevzdávaných v tištěné nebo elektronické podobě v záhlaví znovu uvést název a v zápatí jméno žáka, třídu a datum
- **vhodné od tercie**

c) SEMINÁRNÍ PRÁCE - ROČNÍKOVÁ PRÁCE

- definovaná forma odborného textu, v níž student vysoké, nebo nejvyšších ročníků střední školy prokazuje schopnost samostatné práce s odbornou literaturou, přehled o určité problematice a schopnost jejího jazykového zpracování, schopnost nahlížet problematiku v příčinách a důsledcích, polemizovat a podpořit své závěry pádnými argumenty
- **práce se zdroji způsobem, jaký požaduje norma, je samozřejmostí** – většinu textu formuluje student sám, případně parafrázuje odborný text, citace užívá v opodstatněných případech – používá horní index a poznámky pod čarou
- **formální úprava seminární práce:** titulní stránka (škola, předmět, téma, jméno autora práce, jméno vedoucího práce, třída a rok zpracování), rozsah nejméně 10 stran textu, části a řazení (titulní strana, obsah, seznam použitých zkratk a symbolů vlastní práce, soupis bibliografických citací – zdrojů, seznam příloh, přílohy)
- **vhodné pouze pro septimu a oktávu (volitelné semináře)**
- **ROČNÍKOVÉ PRÁCI je věnován samostatný manuál (www.bgv.cz)**

d) PREZENTACE

- *forma určená*
 - a) jako podpora mluveného projevu – výkladu, referátu, recenze, diskuse
 - b) samostatný obrazový nebo heslovitý nekomentovaný doprovod nějaké akce/činnosti
- **neplní tedy sama o sobě funkci ucelené práce** (ačkoli se s ní tak často pracuje – není to správně)
- **může nahrazovat výpisky nebo výtah** (shrnuje tedy určité téma v heslech nebo **velmi stručných větách**)
- *převažuje obrazový materiál (foto, grafy, mapy...)*
- *zdroje citujeme obvykle přímo v dolní části každého listu nebo pod obrázkem – uvádíme v závorce (na posledním listě pak je souhrn všech citovaných zdrojů)*
- **vhodné od tercie (po dohodě s učiteli IVT ve druhém pololetí sekundy)**

2. SLOHOVÉ ÚTVARY PODLE ROČNÍKŮ

PRIMA – zpráva, oznámení, dopis, jednoduché vypravování, jednoduchý popis

SEKUNDA – výpisky, výtah charakteristika, žádost, jednoduchý životopis, referát

TERCIE – líčení, charakteristika literární postavy, výklad, popis uměleckého díla

KVARTA – úvaha, proslov, diskuse, fejeton - rozeznávání

KVINTA – úřední dopis, publicistický článek, interview, složitější popis a vypravování

SEXTA – složitější výklad, pokročilá úvaha, reportáž, komentář, odborný referát

SEPTIMA – recenze, životopis – různé formy, fejeton, polemika

OKTÁVA – esej, umělecké líčení, odborný článek, zvláštní útvary administrativního, odborného a publicistického stylu